

GENT IN 1861

2 Januari : Door de correctionele rechtbank te Gent werden R. De Sl., werkvrouw en N. De T., huisvrouw, beiden wonende te Rijsel de eerste tot twee maand en de tweede tot een maand gevangenis veroordeeld voor de uitoefening van het ambacht kinderen naar de rol te Gent te brengen.

9 Januari : De Verloren Maandag gaat meer en meer uit de gewoonte. Het getal dronken werklieden was gisteren, eerste maandag van het jaar, niet zo groot als de vorige jaren.

10 Januari : De winter is zeer streng; de thermometer daalde tot -18° . De Zonder Naam heeft talrijke giften ontvangen en zamelt klederen en dekens in. De loge Septentrion heeft een grote uitdeling gehouden van brood en soep.

15 Januari : Het Dok is letterlijk bezaaid met wandelaars; honderden schaatsenrijders en "slidderaars" kruisen elkaar op het ijs. Er zijn ook enkele kramen voor liefhebbers van hetekoeken, lekkernijen en verwarmde "goelekens" (= borrels).

20 Januari : De burgemeester schonk duizend liter soep en honderd broden aan de Zonder Naam voor de behoeftigen; het college van burgemeester en schepen schonk honderd dekens. In de estaminet Den Appel bij de Augustijnen werden 400 broden uitgedeeld. De Concorde op de Kouter houdt een eerste uitdeling van 1500 broden.

30 Januari : De personele belasting (een rijksbelasting) wordt herzien. Voor de berekening zijn er zes grondslagen :

1° de huurwaarde van de woning : 5 o/o van de huurwaarde

2° belasting op de deuren :

gemeenten met minder dan 5000 inwoners : 0,85 fr. per deur

gemeenten met meer dan 5000 inwoners : 1 frank per deur

koetspoort : 10 frank

3° waarde mobilier : 1 o/o

4° dienstboden : eerste meid : 5 fr., tweede meid : 15 fr., volgende meiden : 20 fr. Dienstknechten zonder livrei : 20 fr., dienstknechten in livrei : 25 fr.

5° belasting op de paarden : een prachtpaard : 40 fr., elk ander paard : 50 fr. Paarden voor dubbel gebruik : 20 fr.

6° belasting op de rijtuigen : prachtrijtuig met twee wielen zonder blazen : 5 fr., met blazen : 10 fr., rijtuig met vier wielen zonder blazen : 10 fr., met blazen : 15 fr.

6 Februari : Heden wordt de 1200° verjaring van de gelukzalige dood van de H. Amandus, apostel van Vlaanderen, plechtig herdacht. Het feest werd aangekondigd door het luiden van de klokken van de hoofdkerk en van de 27 parochiekerken van het bisdom, die aan de H. Amandus zijn toegewijd.

13 Februari : Carnaval wordt flink gevierd. Het refrein van het carnallied luidt : Sies, kom naar huis.

Pap mee haring,

Pap mee haring.

Sies, kom naar huis.

Pap mee haring.

Vader is 't huis.

3 Maart : De Gazette van Gent geeft de namen van negen Gentenaars, die in 1857 en 1858 overleden zijn in Nederlands Indië.

10 Maart : Gisteren is de windmolen De Keyzer buiten de Dampoort, die sedert een drietal jaar niet meer werkte, ingestort.

11 Maart : In aanwezigheid van de bisschop wordt de eerste steen gelegd van de kerk Sint-Jan Baptist.

13 Maart : Tussen 26 december en 13 maart (elf weken) werd door de Liefdadigheidswerkplaats 83 400 liter soep uitgedeeld.

16 Maart : Te Gent overleed Ferdinand Manilius. Hij werd geboren te Ieperen in 1796. Hij werd volksvertegenwoordiger in 1835 en was ook gemeenteraadslid. Tevens was hij kolonel van de burgerwacht en erevoorzitter van de Zonder Naam. Hij was eigenaar van een katoenfabriek.

1 April : Sedert gisteren is het water van de pomp op Sint-Pietersplein troebel. De ontleding van het bezinksel door een hoogleraar in de mineralogie heeft aangetoond, dat het goudkorrels bevat. (?)
Let op de datum.

12 April : Begin april klaagden de werklieden van de textielfabriek Parmentier-Van Hoegaerden, - fabriek ook de Grasfabriek genaamd en de tweede grootste te Gent met 850 werknemers - over de slechte kwaliteit van de garens, waardoor de arbeiders hun loon zagen verminderen daar ze per stuk werden betaald. Een afvaardiging van de werklieden vroeg loonsverhoging, omdat terwijl hun loon was gedaald de prijzen van de eetwaren waren gestegen. De firma weigerde een loonsverhoging toe te staan. Volgens de patroon bedroeg het gemiddeld weekloon in 1860 13,80 fr. en dit was geklommen tot 14,27 fr. in 1861. Daarop weigerden de wevers op vrijdag 12 april te werken en op

maandag 15 april gingen al de werklieden in staking. Op 26 en 27 april verscheen de volgende aankondiging in de Gazette van Gent. : "Men vraagt Wevers en Weefsters voor de weverij in het gesticht Parmentier-Van Hoegaerden, bijgenaamd de Grasfabriek aan het Tolhuis te Gent. Goede werkers kunnen meer dan 15 frank per week verdienen."

Door dit feit waren de arbeiders erg verbitterd. Op een vergadering van de wevers op zondag 28 april werd De Ridder, voorzitter van de Broederlijke Wevers, uitgejouwd. Op maandagnamiddag 29 april trok een stoet van ongeveer 600 werklieden door de stad. In de Sleepstraat had een incident plaats tussen de heer Parmentier en opgewonden werklieden, waarbij de heer Parmentier werd gewond. De optocht trok verder naar de Grasfabriek, maar op de Tolhuisbrug werd hij door de politie tegengehouden. Toch bereikte de stoet de fabriekspoort, die werd ingebeukt. Op de fabriekskoer had een gevecht plaats tussen de politie en de rijkswacht tegen de stakers, waarbij een aantal personen werden gewond. Een tachtigtal personen werden aangehouden. De burgerwacht werd opgeroepen om de fabrieksgebouwen te beschermen. Het leger werd geconsigneerd. Nu werd Bilén, voorzitter van de spinners, door de werklieden verzocht om te bemiddelen. Bilén vroeg de wegzending van de vreemde arbeiders en een loonsverhoging van 25 centimes per stuk. Er werd geen overeenkomst tussen de werklieden en de patroon bereikt.

Op 1 mei ging Bilén met een delegatie van de arbeiders naar het stadshuis om de burgemeester te vragen tusschen te komen om de aangehouden werklieden vrij te laten. De burgemeester weigerde echter de delegatie te ontvangen. In de late namiddag hielden de wevers een vergadering in de herberg St.-Jacob nabij de Kleine Botermarkt (van Bij St.-Jacobs tot de Baudeloolei). Rond zeven uur deed de politie de herberg ontruimen en werden een 36 arbeiders aangehouden.

Hoe verliep de staking verder? Bilén bracht verslag uit over zijn mislukte poging om het geschil bij te leggen en hij slaagde er in de werklieden hun werk te doen hernemen.

Op 2 mei lezen we in de Gazette van Gent : "Een aantal opgesloten arbeiders werd vrijgelaten. De stad is rustig." Op 10 mei verscheen een mededeling ondertekend door Bilén, voorzitter spinners, De Ridder, voorzitter wevers, Gillet, voorzitter werktuigmakers, Seghers, voorzitter handwevers, Massyn, voorzitter huisschilders. De vijf voorzitters verklaren dat hun verenigingen niet verantwoordelijk zijn voor de gebeurtenissen van 29 april en alle verdenking van medeplichtigheid afwijzen. Integendeel : de voorzitters veroordelen de buitensporigheden. Het doel van hun verenigingen is de veredeling van de mens door de

J. De Ridder - Voorzitter van de Broederlijke Maatschappij der wevers van Gent

F. Bilén - Voorzitter van de Maatschappij der Noodlijdende Broeders (de spinners te Gent)

Foto's ontleend aan J. H. Scholl

verzedelijking van de arbeider en door de ontwikkeling van hun verstand. Als bewijzen van hun oprechtheid wijzen ze op de oprichting van een leesbibliotheek door de Broederlijke Wevers en de inrichting van een zondagcursus in tekenen. De voorzitters verklaren verder, dat geweld nooit iets anders heeft gebracht dan armoede en onderdrukking van de werkman. Ze kunnen bewijzen, dat sinds de oprichting van hun verenigingen het aantal aanhoudingen voor baldadigheden, zwalperijen en dronkenschap verminderd zijn. In de mededeling wordt er verder op gewezen, dat het welzijn van de grondeigenaars en van de winkeliers afhangt van de welvaart van de werkende klas en dat het bestaan van de werkmansgezelschappen moet worden aangemoedigd. De staking bij Parmentier-Van Hoegaerden had natuurlijk een nasleep. Op 8 mei worden de tamboers van de burgerwacht die tijdens de onlusten niet op hun post verschenen waren, veroordeeld tot een geldboete. Bilén, de voorzitter van de spinners, die ook tamboer was, kreeg ook straf. Op 5 augustus verscheen de zaak voor de rechtbank. De beschuldiging luidde : samenspanning om het werk te staken, verbod uitgesproken tegen de vreemde werklieden, gewelddaden gepleegd op officieren en agenten van de politie of medeplichtigheid bij deze gewelddaden. Zeven en dertig wevers werden gestraft : Jan Balkijn kreeg drie jaar gevangenis, twee ontvingen twee jaar, twee negen maand, zeven zes maand, een drie maand, vijf een maand, een zes weken, vijf veertien dagen, twaalf acht dagen en een voortvluchtige drie jaar.

Pas in 1863 vernemen we nog iets over het lot van Balkijn in De Beurzencourant. Hij werd te Leuven vrijgelaten begin juli 1863 en stierf kort daarop aan tuberculose. Op de begrafenis werd het woord gevoerd door De Ridder en Bilén. (zie Beurzencourant 19 en 22 juli 1863).

Op zondag 25 augustus 1861 zullen De Ridder en Bilén een meeting beleggen in de herberg Parnassus. Op de dagorde : het belang van de vereniging en een oproep tot steun aan de families van de gestrafte werklieden. De oproep eindigde als volgt : "Wevers en Spinners van Gend, onze vrienden, de penning van het werk is de penning van het lijden ! Sluit uwe hand voor de schreeuw van uw goed hart niet, komt de gevangenen ter hulp ! Helpt hen, want hunne armoede is groot ! hunne ellende is bijtend !"

Op deze vergadering werden ook de mogelijke gevolgen van het sluiten van een handelsaccord met Engeland besproken (zie verder). Le Bien Public van 2 september schreef in zijn verslag : "Le démagogue Emile Moyson présidait la séance. De Ridder l'a nommé un fantôme (bedoeld wordt het handelsverdrag), un fantôme au moyen duquel on s'efforce d'effrayer le gouvernement et les ouvriers". Commentaar van Le Bien Public : "Le meeting de dimanche prouve une fois de plus combien les clubs d'ouvriers sont dangereux pour le peuple lui-même".

Einde oktober werd de hier afgedrukte mededeling verspreid. We willen de lezers vragen de tekst eens te lezen, want toon en inhoud wekken wel wat verwondering. Persoonlijk menen we hier de hand van Emiel Moyson te herkennen. Trouwens Bilén zelf was ongeletterd en Jan De Ridder zal wel ook niet in staat geweest zijn dergelijke tekst op te stellen. Op 9 februari 1862 werd tijdens een werkmansmeeting in de Parnassus een petitie aan de koning opgesteld, waarin de vrijlating werd gevraagd van de dertien nog opgesloten wevers. In die tijd was een jaar gevangenis een jaar en geen dag minder. Wel kon de koning genade verlenen.

24 April : Na dit lang verhaal over de staking in de Grasfabriek door de gebeurtenissen die op komst zijn, zal gedurende verschillende jaren niet gestaakt worden - een ander verhaal, waarin weer Gent een rol speelt. Begin maart 1861 was op een banket te Antwerpen het Vlaamsch Verbond opgericht. Het doel was "één bond te vormen, van alle gezindheden om Fransgezinde liberalen en katholieken uit de politiek te weren en te vervangen door oprechte Vlamingen". (Elias, deel 3 blz. 14). Op 5 april verscheen een artikel over de stichting van het Vlaamsch Verbond in het Zondagsblad, het blad van advocaat Constant Leirens, dat te Gent verscheen. "De Tael is gans het Volk" besloot op 29 april

Broeders en Vrienden.

Heden dat eene zoo belangryke zaak, als het handelsverdrag tusschen Engeland en België, van gansch de bevolking de aandacht op zich trekt, strekt het ons, als Voorzitters der Maetschappyen, tot eenen grooten plicht, de Wevers en Spinders van Gent tot eene goede verstandhouding aen te moedigen, opdat de eendragt en de broedermin onze Werkerskringen mogen versterken, en dat wy met gerustheid de uitwerking van dit verdrag mogen afwachten.

Indien wy aen eene goede verstandhouding onder ons lyden, nooit zullen wy de hand der loonverdruckers zoo loodzwaar gevoeld hebben. Zien wy niet van nu af dat een fabriekant op al de getowen van 10 tot 55 centimen per stuk verminderd heeft, en indien wy aen eendragt ontbreken, van de Maetschappy wegblyven, moeten wy ons niet verwachten, dat de andere fabriekanten dezen al gauw zullen volgen? Heden is de loon alreeds te klein, wat zal het toen zyn? Zult gy dan alweêr door ophitsing voortgedreven, uwen toevlugt tot eene betooging nemen, waerin gy uwe vryheid verliest en uwe ouders, broeders, vrouw en kinderen, op den bedelzak jaegt? Laet u toch niet verblinden vrienden, luistert op de stem van uwe Voorzitters, komt rond hun den band der verbroedering toelutten, opdat gy de ongelukken en rampen moogt verniyden waeronder, op heden, nog eenige uwer lydgenooten zuchten.

De Maetschappy versterken is den plicht, het belang van allen. De gelegenheid is, om er toe te komen, doen wy, vrienden, groote betooging van edelmoedigheid en vredeliefde; toonen wy hoe zeer onze ziel, onze harten in het lot onzer ongelukkige gevangenen broeders deelt! Laten wy zien dat geenen traen, geenen zucht

van achter die muren tot den hemel opstygten, zonder van ons allen gevoeld te worden, dat wy hunnen martel, hunne ontbeeringen, hun vreeslyk achterdenken voor hunne naesten, dat wy al hunne folteringen gevoelen, dat wy met hun weenen en lyden. Toonen wy dat wy hunnen smartelyken toestand willen verzachten, dat onzen penning zoo duer aen den aerbeid gewonnen, alleen weerdig is om hun tot te verhelpen, hunne ellende te verminderen! Broeders, het tot der werklieden is een gemeenschappelyk lyden; heden ik, morgen gy. Indien wy ons onderling bystaen, kunnen wy de bitterheid van dien onmenschelyken vloek voorkomen. Toonen wy, dat wy aerm en verstooten, in onze ziel die niet bedorven is, de vertroosting kunnen vinden, dien bystand, die hoop aen elkander toe te dienen: help u den eenen den anderen. Herinnert u die woorden van den Godmensch: al die lyden, zegt hy, zyn myne kinderen. Wy zyn dus broeders, kom dan, ginds in dit gevang zitten eerlyke harten te treuren en te huis zit de honger aen de bedstede. Laten wy die slagtoffers des menschelyken rechts, de hand niet uitsteken tot de grootere dezer aerde! Bedelen! Een aelmoes vragen aen hen die zich aen onzen aerbeid vetten, is eene schande! De werker kan of mag niet bedelen! De drooge kroet aen den aerbeid gewonnen is onvoldoende, ja, niettemin men moet er nog een stuk afbreken voor zyn broeder!

Wevers en Spinders van Gent, onze vrienden, de penning van het werk is de penning van het lyden! Sluit uwe hand voor de schreeuw van uw goed hart niet, komt de gevangenen ter hulp! Helpt hun, want hunne aermoede is groot! hunne ellende is bytend!...

Berigt aen de Gentsche Werklieden.

Zondag aenstaende, den 25^{en} dezer maend, zal er eene groote MEETING plaets hebben, in de estaminet Parnassusberg, Houtlei, alwaer er zal gehandelt worden over de verschillende kwestien in het algemeen belang der werkers, door de Vereenigde Werkmans-Maetschappyen, zoo als wevers, spinders, handwevers, en huisschilders. Er zal byzonderlyk gehandelt worden over den onderstand aen de familien der ongelukkige fabriekwerkers en de belangen der Maetschappyen.

De Meeting zal beginnen om 9 1/2 uren 's morgens. Wy noodigen al de werkers van Gent uit, en wy verhoopen dat onzen oproep niet onbeantwoord zal blyven.

Gent, den 21 Augusty 1861.

Namens de Maetschappyen:

DE VOORZITTERS, DE RIDDER EN BILEN.

toe te treden tot het Vlaamsch Verbond. Op 19 mei werd het Vlaamsch Verbond definitief opgericht; op de vergadering, die te Brussel werd gehouden ontmoeten we de Gentenaars J. Vuylsteke, E. Moyson, Snellaert, Constant Leirens naast J. De Laet, Langlois, Snieders, Jan van Ryswyck, Gerrits en Van der Voort. Constant Leirens werd aangesteld als voorzitter. Het onmiddellijk programma van het Vlaamsch Verbond betrachtte wezenlijke gelijkstelling tussen Vlamingen en Walen, enkele wensen in verband met het onderwijs en de vertaling van de wetboeken en de bestuurlijke reglementen in het Nederlands.

In oktober 1860 had Snellaert ontslag genomen uit de liberale associatie, omdat hij het óneens was met de houding van de associatie tegenover de Vlaamse belangen. Als tegenzet had de associatie het ontslag niet aanvaard en werd Snellaert uitgesloten. Julius Vuylsteke nam nu de leiding van de Vlaamse drukkingsgroep in de plaatselijke liberale partij over.

Op 11 juni moeten verkiezingen voor het parlement worden gehouden. Hierdoor ontstaat natuurlijk een gespannen stemming. Op 27 mei lezen we in de Gazette van Gent : "We vernemen, dat er in de schoot van het Vlaamsch Verbond een liberaal comité voor het arrondissement Gent is opgericht. Het bestaat uit Constant Leirens, H. van Peene, Julius Vuylsteke, Pieter Geiregat". Julius Vuylsteke publiceert de brochure "La question flamande et le libéralisme". De kandidaten van de beide lijsten verklaren zich accoord met de wensen van het Vlaamsch Verbond. De uitslag van de verkiezing was als volgt :

Aantal kiezers : 6468 Uitgebrachte stemmen : 5882.

<i>Liberalen</i>		<i>Katholieken</i>	
J. Vanderstichelen	2952 st. V	Coppens-Bové	2954 st. V
A. van den Peereboom	2937 st. V	Kervyn de Volkaersbeke	2950 st. V
Jacquemyns	2945 st. V	Van de Woestijne	3071 st. V
Saeyman	2843 st.	J. B. De Ghellinck	2848 st.
De Maere-Limnander	2862 st.	P. de Baets	3017 st. V
Delavalys	2752 st.	Daumerie	2835 st.
Lippens	2804 st.	Libbrecht	2826 st.

V = verkozen

De uitslag was een ware nek aan nek race : drie liberalen en vier katholieken werden verkozen. In het arrondissement Gent-Eklo verloren de liberalen vier zetels. Verder zullen we de twisten in het Vlaamsch Verbond behandelen.

Na deze tweede onderbreking zetten we het verhaal van de gebeurtenissen verder.

9 Mei : Overkort zal een nieuwe postzegel verschijnen : een groene

zegel Leopold I met een waarde van een centime en bruikbaar voor de frankering van drukwerken en dagbladen. Het is de negende zegel in de catalogus; de reeds bestaande waarden waren 10 c., 20 c. en 40 c. De zegels zijn nog altijd ongetand.

22 Mei : Onze stadsgenoot Victor Lagye werd door de regering belast met de kopij van de twee panelen van Van Eyck, Adam en Eva voorstellend. Deze kopij zal met de kopij van Coxie in de Sint-Baafskerk geplaatst worden. Deze tekst vraagt wat verklaring. Op 28 juni lezen we in de G.v. Gent : "In het staatsblad verschijnt de tekst van de overeenkomst tussen de kerkfabriek van St.-Baafs en de staat betreffende de afstand van de schilderijen Adam en Eva. De regering zal de zes panelen geschilderd door Michel Coxie aankopen en kosteloos aan de kerkfabriek schenken, tevens zal de staat de kopij Adam en Eva, die zal gemaakt worden volgens de aangeduide wijzigingen door de fabrieksraad van de hoofdkerk, betalen."

In 1794 hadden de Fransen de vier middenpanelen naar Parijs medegenomen. Na de slag van Waterloo kwamen de panelen terug naar Gent. In 1816 werden de luiken met uitzondering van de panelen met Adam en Eva door de vicaris-generaal verkocht aan een kunsthandelaar en in 1821 kwamen ze in het bezit van de koning van Pruisen. Pas honderd jaar later en wel in 1920 zullen de zes panelen door het Verdrag van Versailles naar Gent terugkeren. Wie was nu Victor Lagye ? Hij was geboren te Gent op 20 juni 1825 en vestigde zich later te Antwerpen, waar hij overleed op 1 september 1896. Welke opdracht ontving nu Lagye ? Hij moest Adam en Eva herschilderen, maar bedekt met een dierenhuid. In zijn werk "Vlaamsch België sedert 1830" deel vier blz. 199 geeft Fredericq een afbeelding van de oorspronkelijke luiken en de kopij.

De Beurzencourant tekende op 15 april heftig protest aan tegen de overbrenging van de twee luiken van het meesterwerk van Van Eyck naar Brussel. Tevens bracht deze krant kritiek uit om de wijze van herschilderen van Adam en Eva. De Nouvelliste sloot zich bij de kritiek aan.

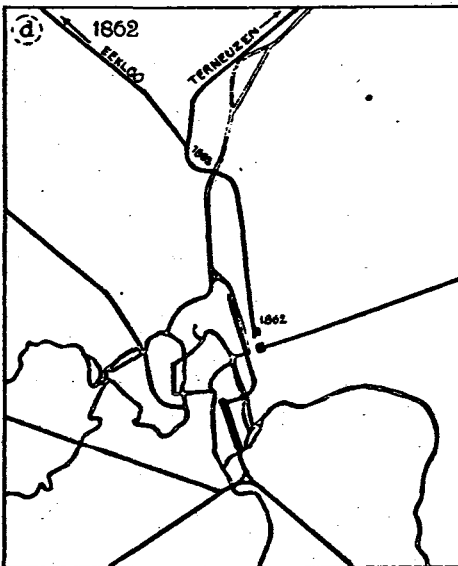
22 Mei : Op het Oefenveld in het oud Spanjaardkasteel werd Verv., ter dood veroordeeld wegens moord op zijn vrouw, terechtgesteld. Rond middernacht werd het schavot opgericht. Tussen 12000 en 15000 nieuwsgierigen woonden de terechtstelling bij. De G.v. Gent betreurt de openbare terechtstellingen. Het was de laatste terechtstelling te Gent.

27 Mei : De nieuwe kerk te Wetteren zal gebouwd worden naar het plan van architect Minard van Gent.

2 Juni : We vernemen, dat vanaf 10 juni de koopwarentreinen op het spoorwegvak station-dok zullen getrokken worden door een locomotief. Tot heden werden de wagons door paarden getrokken.

28 Juni : In de Gazette van Gent verschijnt het gedicht "Het ruischen van het ranke riet" door Guido Gezelle. Honderden lezers hebben beslist dit stuk moeten van buiten leren.

19 Juni : Door de Landbouwmaatschappij van Oost-Vlaanderen zal op een stuk grond van een ha. buiten de Heuvelpoort (op de Ottergemsesteenweg) een landbouwkundige tuin worden aangelegd. De bedoeling was de kwaliteit van de landbouwproducten te verbeteren door het verspreiden van betere landbouwtechnieken en het bezorgen aan tuiniers en fruitkwekers van betere zaden en enten voor fruitbomen. Enkele lezers zullen zich nog wel hun vrolijke uurtjes herinneren bij de praktische lessen in tuinbouw en fruitteelt onder de leiding van Goetgebuer. Door de aanleg van de E3 is de proeftuin verdwenen; enkel een straatnaam - Proeftuinstraat - herinnert er nog aan.

(Ontleend aan het werk van prof. Dumont)

1 Juli : Heden werd de nieuwe spoorweglijn Gent-Eklo in gebruik genomen. Deze lijn zal het volgende jaar verlengd worden tot Brugge.

6 Juli : Deze morgen heeft men op de Koornmarkt de beeltenis tentoongesteld van H.J.F., die veroordeeld werd tot eeuwigdurende dwangarbeid, maar voortvluchtig is.

9 Juli : De gemeenteraad keurt een besluit van het bestuur van de burgerlijke godshuizen goed, waarbij de proveniersters van Poortakker, van St.-Jan en Paul, van het St.-Jacobsgodshuis en van St.-Jan in d'Olie zullen

overgebracht worden naar het Groot en Klein Begijnhof. (zie afzonderlijk artikel in januarinummer 1979).

4 Juli : "We hebben bij herhaling aangedrongen op het kuisen van de Wannekenswaard, waar het Groot Kanon staat. Men heeft nu de grond rond Dulle Griet wat opgehoogd en die afgezet met blauwe boordsteenen." (De Beurzencourant)

6 Juli : Postwagendienst van J.B. Van Gent. Nieuwe dienst tussen Gent en Eklo voor het vervoer van koopwaren en financiële waarden. Vertrek uit Gent om 7 uur. Uit Eklo om 4 uur 's avonds.

Pleziertrein van Gent naar Oostende op 7 juli. Prijs heen en terug : 1° klas : 5 fr., 2° klas : 4 fr., 3° klas : 2,70 fr. Deze laatste prijs stemt overeen met het dagloon van een textielarbeider.

7 Juli : De versiering van de grote koffiehuisen met schilderijen op doek begint in onze stad uitbreiding te nemen. Na het Deutsche Gasthof, alwaar werken van de te vroeg gestorven Ottevaere prijken, zagen we in 't Leestje de eerste proeven van de kunstenaar Geirnaert. Thans hangen in het Hotel Den Hert in de Voldersstraat drie Landschappen van De Meulemeester, twee zijn 3 1/2 m. op 3 m. groot.

14 Juli : Spinders van Gent. Op zondag 14, maandag 15 en dinsdag 16 juli : om zes uur : drie luisterrijke bals in het lokaal Eendracht op de Sint-Pietersvrouwstraat. Bij het inkomen zal men 16 centimes betalen voor een pint bier; verder zal de prijs van het bier 12 centimes zijn. (Gentse kermis) (Ontleend aan Het Werkverbond).

27 Juli : Le Nouvelliste de Gand publiceert de wedden van de officieren. generaal : 16 900 fr., brigade-generaal : 11 600 fr., kolonel : 7 410 fr., Luitenant-kolonel : 5 910 fr., majoor : 5050 fr., kapitein : 3 300 fr., luitenant : 1900 fr., onder-luitenant : 1600 fr. De spanning tussen de laagste en de hoogste wedde bedroeg dus 1 tegen 10,5. Een generaal had meer dan het dubbel van een kolonel.

31 Juli : Publieke verkoping te Gent van stads ijzeren Poort-Hekkens op vrijdag 2 augustus om 3 uur aan de oude Entrepôt/Coupure, om 4 uur in het St.-Agneete, Lindenlei, om 5 uur aan de Sasse Poort.

3 Augustus : Sedert drie weken worden alle dagen wagons geladen met aarde aangevoerd op de plaats, waar het station vergroot wordt langs de Frère-Orbanlaan.

12 Augustus : Sedert 9 november 1857 regeerde het liberaal ministerie Rogier-Frère-Orban. Rond 1860 was er in de Westeuropese landen een streven om de wederzijdse invoerrechten te verminderen. Er kwam een handelsverdrag tussen Frankrijk en Engeland. België sloot een verdrag met Frankrijk. Toen de regering er aan dacht ook een handelsaccoord af te sluiten met Engeland, kwam er uit Gent heel wat reactie. Op 12 augustus werd door de Cercle commercial et industriel de Gand in het hotel Wacken op de Poel een meeting tegen het sluiten van een handelsverdrag met Engeland ingericht. Jean Voortman was voorzitter, sprekers waren Rosseel en De Coster-Wittocx. De vergadering drukte de wens uit het sluiten van een verdrag met

Engeland uit te stellen tot een ervaring van twee jaar de resultaten van het handelsverdrag Frankrijk-Engeland zou aantonen.

Wat heeft 'ne werkman ?

Des zondags een stuk boullie of een portie schellekens. 's Avonds een boterham mee kaas. En dan de godsgansche weke door ? Den eenen keer pap mee mosselen, den anderen dag soepe waar dat geen ooge op drijft. (door Cies Van Ghendt in De Stad Gent).

Door schepen G. Callier werd een verslag over het burgerlijk hospitaal opgesteld. Reeds in 1837 had prof. J.F. Kluyskens een voorstel ingediend om het hospitaal te vergroten. Later had ook prof. A. Burggraeve aangedrongen om het gebouw van het hospitaal te verbeteren.

Tussen 1837 en 1861 was de bevolking van Gent gestegen van 91 000 inwoners tot 120 000 inwoners, dit is een vermeerdering met een derde. Hierdoor was de behoefte natuurlijk ook toegenomen. Het verslag geeft eerst een beschrijving van de huidige toestand van het burgerlijk hospitaal. De kern van het gebouw is een grote zaal, gebouwd in 1227; in de lengste is deze zaal verdeeld door een gang, waarvan de zijmuren drie tot vier meter hoog zijn, zo dat het bovenste van de zaal een geheel vormt terwijl er door de gang twee compartimenten zijn gevormd; een voor de mannen en een voor de vrouwen. Naast de grote zaal zijn er enkele kleinere zalen voor de inwendige ziekten, een refter voor de studenten, een keuken, twee operatiezalen. Al deze zalen hebben enkel een gelijkvloers en hebben een totale oppervlakte van 2 400 M².

“Ce vieil édifice est loin de répondre aux conditions d'un bon hôpital, et malgré les améliorations partielles introduites depuis quelques années dans la distribution et l'aménagement des locaux, ainsi que dans différentes parties du service, il reste malheureusement beaucoup à faire dans l'intérêt du bien-être des malades et de l'organisation d'un bon hôpital, bien constitué et bien desservi.”

De medische commissie heeft voorgesteld het aantal bedden in de zalen te verminderen.

Het verslag van schepen Callier geeft ons ook een duidelijk beeld van de woontoestanden te Gent. In 1859 woonden 5 675 gezinnen met meer dan 20 000 personen - dit is een vijfde van de bevolking van Gent - in beluiken. Het plan van de woningen in de beluiken is bijna eenvormig.

“Une seule pièce donnant directement accès sur une cour commune en compose tout le rez-de-chaussée : là se préparent et se prennent les repas, et dans le coin le plus obscur se dressent un ou deux lits pour les parents et les enfants. Quand les enfants sont trop nombreux, ou qu'indépendamment des parents et des enfants, le ménage se compose

encore soit d'une soeur ou d'un frère du mari et de la femme, soit de l'aïeul ou de l'aïeule, on utilise pour le coucher la pièce de l'étage qui dans les anciennes constructions n'est qu'un simple grenier sans autre plafond que la toiture. Sinon cette pièce est louée à part et occupée par toute une famille, ce qui est le cas dans environ une maison sur six.

Aux termes du règlement en vigueur, la pièce du rez-de-chaussée, qui sert tout à la fois de chambre à coucher, de cuisine et de lieu de réunion pour la famille doit avoir une aire de 12 mètres carrés et une hauteur de trois mètres : deux mètres suffisent pour la hauteur des pièces à l'étage et ces proportions sont rarement dépassées.

Ajoutons qu'un nombre beaucoup plus considérable de demeures d'ouvriers ayant front sur la voie publique n'offrent pas de conditions meilleures que les maisons situées dans des enclos. Là aussi une *seule pièce s'ouvrant directement sur la rue sert le plus souvent à toutes les nécessités de la famille, l'étage s'il est habitable étant loué à part.*"

Er zijn twee mogelijkheden om de toestanden in het burgerlijk hospitaal te verbeteren : het huidig gebouw verbeteren en vergroten (uitgave 400 000 tot 500 000 fr.) of een tweede hospitaal bouwen (uitgave : 600 000 tot 800 000 fr.). Hoe de uitgave financieren ? In het verslag wordt voorgesteld de kleine godshuizen te verkopen.

31 Augustus : Aanstaande woensdag zal ten stadhuisse de aanbesteding plaats hebben voor het bouwen van een leeszaal in de bibliotheek van de universiteit. Deze bibliotheek was gevestigd op de Ottogracht en zal op het einde van de tweede wereldoorlog overgebracht worden naar de boekentoren.

3 September : Colletta De Vos, 13 jaar oud, is in de fabriek De Breyne-Brasseur, Sint-Pietersnieuwstraat, gegrepen door een machine en ingedraaid. Ze werd vreselijk verminkt en bezweek aan haar wonden in de Bijloke.

6 September : Te koop. Herberg La Chaumière, Werregarenstraat 4. Groot 78 M2. Verhuurd tegen 800 fr. per jaar. Voor die tijd was dit voor dit huis een zeer hoog bedrag. Men deed er beslist goede zaken. (?) Pension de B. Quanonne, quai des Chaudronniers, 24. On y admet des jeunes gens de 10 à 18 ans. Le prix de la pension est de 600 fr. pour les élèves âgés de plus de 12 ans et de 500 fr. pour les autres. Demi-pension 300 fr. On y demande un professeur capable. Een luitenant kon wel zijn zoon niet naar de school van mijnheer Quanonne zenden. Institution Zenner. Rue du miroir. On y enseigne le français, le flamand, l'anglais et tout ce que demande une éducation soignée.

9 September : Door Snellaert en Van Acker werd een oproep verspreid voor een vergadering van Het Vlaamsch Verbond in de herberg Fauconnier. Hierop verscheen een protest ondertekend door Heremans en Vuylsteke tegen de benaming "voorlopige commissie" die de inrichters Snellaert en Van Acker zich zouden hebben toegeëigend. De vergadering verliep uiterst rumoerig; er waren een groot aantal Vlaamsgezinde liberalen opgekomen, die het bureau verhinderden het woord te nemen. Hierop verlieten de inrichters de zaal. De overgebleven liberale aanwezigen keurden een reglement goed. De Beurzencourant weigert verslag uit te brengen over de vergadering in Fauconnier. Snellaert en Van Acker beleggen nu een nieuwe vergadering op 13 september in de Halve Maan op de Hooiaard, waar door een stemming de aanstelling van de voorlopige commissie wordt bekrachtigd. Snellaert belegt nog een vergadering op 30 september, wat weer heftig protest uitlokt vanwege "het bestuur van het algemeen Vlaamsch Verbond".

Op 30 september beslist de groep Snellaert : de besluiten van de vergadering van 9 september zijn onregelmatig genomen, een hoofdafdeling van het Vlaamsch Verbond wordt opgericht en een bestuur met Snellaert en Van Acker wordt verkozen. Hoe al dit gekibbel te beoordelen ? "De pogingen om een Vlaams front te vormen boven de bestaande partijtegenstellingen liepen op een mislukking uit ingevolge de verscherping van de klerikale-antiklerikale tegenstellingen". (Prof. Th. Luykx in Winkler Prins Encyclopedie deel 5 blz. 432).

15 September : Vandaag viert "De Taal is gansch het Volk" zijn 25-jarig bestaan. 's Morgens had een feestzitting plaats in de aula. 's Namiddags trok een lange stoet naar het kerkhof te Sint-Amandsberg, waar het monument op het graf van Pr. Van Duyse werd onthuld. Het monument gebeeldhouwd door Van Eenaeme stelt een muze voor, die knielend op een harp leunt. Er werden talrijke toespraken, waarvan de teksten verschenen in de Gazette van Gent, gehouden. De drie steunpilaren van de Vlaamse letterkunde, J. Fr. Willems, K. L. Ledeganck en Pr. Van Duyse rusten thans te Sint-Amandsberg. 's Avonds had nog een banket plaats met toespraken van Vervier, Fr. De Potter, Julius Vuylsteke, De Ridder, voorzitter van de Broederlijke Wevers en E. Moyson, die een heildronk bracht aan Constant Leirens, de stichter van het Vlaamsch Verbond.

15 September : Door de Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde wordt in de oude citadel een provinciale tentoonstelling voor vee en landbouwmachines ingericht. G. Scribe - hij woonde in de Fiévéstraat en bezat een brevet voor spinmolens - stelde een vervoerbare stoommachine van drie P.K. ten toon, bruikbaar voor dorsmachines en ande-

re landbouwwerktuigen (stokerij, pletmolen, strosnijder, raapmolen). De stoomketel staat loodrecht; de cilinder had een diameter van 14 cm. en een loop van 25,5 cm. Er waren 155 omwentelingen per minuut. De diameter van het voorwiel bedroeg 110 cm. De stoommachine kostte 2 550 fr., de wagen 500 tot 700 fr. Scribe ontving een gouden medaille voor zijn beweegbare stoommachine.

Minister Ch. Rogier kwam de tentoonstelling bezoeken. In een rede op het banket in het Casino verdedigde hij de vrijhandel.

20 September : De schilderij "De Zaligmaker aan het Kruis" van de Gentse kunstenaar Jozef Pauwels werd enkele dagen geleden verzonden naar Louisville in Kentucky en bestemd voor de S. Johnkerk.

24 September : Op het stadhuis te Brussel wordt een vergadering voor de vrijhandel gehouden. Op de vergadering werd het woord gevoerd door de Gentse fabrikant De Coster-Wittocx, die zich tegen de vrijhandel verzette. Ook Bilén was op de vergadering aanwezig. Hij verdedigde de vrijhandel en wees op de lage lonen betaald in de textielnijverheid. "Bilén prononce en flamand un discours d'une éloquence chaleureuse et entraînant qui est fréquemment interrompue par les applaudissements de l'assemblée" schrijft Le Bien Public op 25 september. Dit verslag werd wel opgesteld door een Brusselse medewerker van Le Bien Public en is tegenstrijdig met het verslag van de vergadering te Gent van 25.8. In een brief, die verscheen in het liberaal blad De Stad Gent zal De Coster-Wittocx de beweringen van Bilén te Brussel in verband met de lonen weerleggen. In zijn fabriek te Gent werken jonge meisjes van 13 tot 17 jaar, die inderdaad maar 6 tot 7 fr. per week verdienen, maar het zijn leerlingen-weefsters, die slechts op een getouw werken. Het gemiddeld loon in zijn fabriek bedraagt 13,90 fr. voor 72 uur werk per week (van 12,40 fr. tot 16 fr.) De opgelegde boeten aan de werklieden, die stukken plekken, ze bederven of te laat komen, bedragen 25 tot 50 centimes. De totale opbrengst van deze boeten bedroeg in 1858 7,50 fr., in 1859 : 9 fr. en in 1860 9,50 fr.

29 September : In de Parnassus wordt een werkmansmeeting ingericht. Volgens de Beurzencourant zijn er ongeveer 1500 toehoorders. De vergadering werd voorgezeten door E. Moyson met naast hem Bilén en De Ridder. Eerst werd het komend handelsverdrag met Engeland besproken. Er zouden nog ongeveer 15 % tot 23 % invoerrechten op de gewezen stoffen uit Engeland worden geheven, waardoor het verdrag niet zo gevaarlijk is voor de Gentse nijverheid. Verder doet E. Moyson een oproep voor samenwerking en voor steun aan het Vlaamsch Verbond. Volgens Bilén bedragen de hoogste lonen voor de kaarden

Medeburgers en Werklieden van Gent.

Reeds hebt gy uwe milde hand tot de familien van uwe lydende broeders uitgereikt, en de hemel is getuige geweest van alle de eerlyke aermoede welke gy verholpen hebt. Op nieuw smeeken wy u, de hand uit te reiken, want de yzingwekkende winter is daer: den honger met zyne becnige vingeren zal welhaest de klink hunner wooning komen opheffen om er zachtjens binnen te dringen ten einde deze armzaligen by de keel te grypen en hun mede te slepen naer zynen hakeligen kuil!

Helpen wy, vrienden, de familien van die verdwaelde werkers, welke in opgewondenheid en verbystering eenen oogenblik verkeerd hebben; het Evangelie gebied het. De wet des Heeren is menschlievende, want, wie het aengenaemst zyn aen God, zyn diegenen die troost storten in het hart van hunnen evenmensch, die lydt en kermt.

Vergeeten wy niet dat wy eene zekere pligt te vervullen hebben wegens hunne familien die onnoozel zyn in hetgene zy misgaen hebben op den 29 april jongstleden.

Broeders, u allen zoowel als ons, heeft de strengheid van de regtbank tegen de fabriekwerkers, pynelyk aen het hart getroffen; niemand had verwacht dat de Vlamingen met meerdere hardnekkigheid zouden gestraft zyn geweest dan de Walen, doch wy zyn alweder bedrogen en teleurgesteld; nog een bewys te meer dat wy, Vlamingen, verstooten zyn. Diensvolgens, rigten wy ons tot uwe liefdadige harten, tot uwe medelydende zielen. Van hunne broodwinners beroofd, bevinden zich de huisgezinnen dier ongelukkigen, in de diepste ellende. De winter genaekt, de honger en de koude, die afschuwelyke knegten van den beul des marteldoods, staen reeds aen de aerne wooningen het oogenblik af te wachten om er de eene of andere prooie vast te grypen en dezelve naer hunnen schrikkelijken Meester te sleuren!....

Broeders, gy ook hebt bejaerde ouders, gy ook hebt vrouwen en kinderkens die gy teeder be-mind; gy zult het oor niet sluiten voor onzen oproep; gy zult den noodlydende eene hulpzame hand toereiken, omdat gy weet hoe scherp de nagels van het gebrek zyn, hoe snydend zyne tanden, hoe onverzadelyk zyne woede; omdat gy weet waerby het komt dat de grafdelvers van Vlaenderen in de laetste jaren zooveel spaden versleten hebben.

Broeders, dat elk uwer eenen penning stortte in de beurs der liefdadigheid, hoe gering hy moge wezen, het zal het lyden en de droefheden verzachten, van diegenen die onder den klauw van de onmedoogende regtvaerdigheid der menschen bezwyken; want, op de tafel waer de plaats des zoons, des echtgenoots, des vaders ledig blyft, zal er toch eten staen, en het voedsel schenkt kracht, de kracht wekt moed.

Gezellen van alle ambachten, een rondeken onder u voor de familien der veroordeelde fabriekwerkers? Uwe almoes zal op het boek der eeuwigheid aengeteekend worden, en den dag van den Regter der regters zal komen.

Den genaemden PIETER KOHN, herbergier, estaminet *St-Jacobs*, kleine botermerkt, gelast zich met het inzamelen der gelden.

Gent, den 29 Oktober 1861.

De Voorzitters,
J. DE RIDDER en B. BILLEN.

meisjes acht tot negen frank voor 72 uur per week.

Op 29 september verschijnt in De Beurzencourant een artikel "De Katoenhandel". "Er is vrees voor gebrek aan katoen door de oorlog tussen de zuidelijke en de noordelijke staten van de Verenigde Staten van Amerika, daar de havens van de zuidelijke staten Charleston, Savannah, New-Orleans door de zeemacht van de noordelijke staten geblokkeerd worden". Even wat verklaring. Op 6 november 1860 werd Abraham Lincoln verkozen tot 16° president van de Verenigde Staten. Reeds op 20 december 1860 besloot Zuid-Carolina de Unie te verlaten. Kort daarop vormde zich de Confederate States of America, waarbij al vlug elf staten waren aangesloten. Op 21 april was de oorlog begonnen, toen de zuidelijken met generaal Beauregard het Fort Summer in Zuid-Carolina onder vuur namen. De oorlog zou vier jaar min drie dagen duren.

3 October : De stoomboot Flèche heeft onze haven verlaten met een rijke lading oranjebomen van de bloemenkwekerij Jan Verschaffelt.

5 October : Het bestuur van de vereniging "de Grondwet" te Antwerpen heeft een inschrijving geopend voor de gezinnen van de Gentse veroordeelde fabriekwerkers.

10 October : De Boldermaatschappij De Koolkappers gevestigd in salon-Napoléon zal ter gelegenheid van Akkergermiskermis op zaterdag 13 oktober haar jaarlijks feest vieren door een prijsbolling en gevolgd door een vriendenmaal.

13 October : De Gazette van Gent klaagt over het duur leven en toont dit aan door de volgende prijslijst.

<i>Prijs tarwe per hl.</i>		<i>Prijs aardappelen per hl.</i>	
1835	14,03 fr.	1833	3,06 fr.
1856	30,73 fr.	1853	8,70 fr.
1857	22,96 fr.	1854	10,03 fr.
1858	23,55 fr.	1855	10,20 fr.
1859	24,00 fr.	1856	7,78 fr.
1860	30,00 fr.	1858	6,24 fr.

In oktober golden de volgende prijzen :

aardappelen	: 10,40 fr. per 100 kg.	jenever	: 0,92 fr. per l.
rijst	: 0,46 fr. per kg.	azijn	: 0,22 fr. per l.
rundvlees	: 1,25 fr. tot 1,37 per kg.	zout	: 0,28 fr. per kg.
kalfvlees	: 1,57 fr.		
varkensvlees	: 1,52 fr.		

Ook het Werkverbond had reeds op 1 september geklaagd over de levensduurte en wees er op, dat het grootste deel van de werklieden

Woning Gouvernentstraat 7 (thans Braille-liga)

Werklieden van alle Standen,

De tydsomstandigheden waerin den werker thans verkeerd zyn alderneedlottigst en ellendig; al waer men het oog wend in het werkmans leven, ziet men niet anders als armoede en druk: de loon is niet geëvenredigd met de duerte der levensmiddelen; de pryzen verminderen niet, integendeel slagen die nog op.

Alles verlamd, nyverheid en handel kwynd uit reden dat er geenen verkoop is, en geven derhalven de gelegenheid aen de bazen om met den werker te handelen volgens goeddunken.

De fabrieken werken het grootste gedeelte dry kwaert of een halven dag, terwyl er veel fabrikanten zyn die hunne molens of getouwen stil leggen, waer door er met duizende langs henen de straten loopen zonder werk en zonder brood, en bygevolg, veroordeeld om te bedelen of wel ontekomen van honger en koude met den strengen winter die naekt, en derhalven ons bedreigt met alle zyne needlottige gevolgen!...

Diensvolgens rigten wy ons tot de werklieden, om zedelyke maetregelen te nemen welke bestaen in eene petitie toe te sturen aen de Kamer der volksvertegenwoordigers, ten einde hen te verzoeken maetregelen te nemen om het lot des werkmans te verbeteren, wiens toestand zoo bytend en kwynend is.

Gevolgentlyk noodigen wy alle stielen, ambachten en oefeningen uit tegen zondag aenstaende, om 9 1/2 ure 's morgens, in den estamiet *Eendragt*, St-Pietersvrouwstraet, by F. BILEN, alwaer er breedvoerig zal gehandeld worden over 't belang van al dat werker is, en er van afhangt of met leeft.

Eene petitie ter onderteekening zal aen den ingang der zaal berustend zyn.

DAGORDE DER MEETINGS :

- 1° Lezing van de petitie welke reeds 44 dagen in omloop is om aen de kamer der volksvertegenwoordigers toegestuurd te worden;
- 2° Verhandeling over de kwestien van 't werk in verband met den hedendaegschen toestand;
- 3° Ontwerp van reglement voor het aenkopen der levensmiddelen in 't groot door de *Vereenigde Werkers Maatschappyen*.

Gent, den 15 November 1861.

De Voorzitters :

J. DE RIDDER en F. BILEN.

(ZEGT HET VOORTS.)

N. B. De personen welke petitien ontfangen hebben, zyn verzocht dezelve in te dienen by de voorzitters der maatschappyen van Wevers of Spinders.

slechts 20 tot 24 centimes per uur verdiende. Het uurloon bedroeg dus de prijs van een roggebrood of van een half kg. gebuild brood of nog van twee kg. aardappelen.

19 October : In de Havermaet, dicht bij de Zottepoort, hebben alle zondagen en maandagen concerten plaats, die een talrijke menigte lokken. Er staat een goede piano en al wie wil zingen is welkom.

Uit een artikel van Le Nouvelliste blijkt, dat te Gent de karren van de slaggers getrokken worden door honden en dit "de temps immémorial".

31 October : Het hotel van de heer de Kerchove van Oeselgem in de Gouvernmentstraat, 21 werd voor enige jaren verbouwd naar het plan van architect Minard. Thans werd de grote poort in gebeeldhouwd eikenhout geplaatst.

11 November : Pavillon de l'Océan. Le sieur De Jong apporte à la connaissance du public qu'il vient d'ouvrir son nouvel établissement consistant en un café-restaurant où l'on pourra se procurer déjeûners, diners et beefsteaks à toute heure; en outre toutes sortes de vins, liqueurs et bières tels que faro, lambic, cavisse, bière d'Audenaerde, bières champagneuses, bière anglaise, double uitzet de Gand. Chambres garnies à louer. Piano et harmonium pour les amateurs. Journaux. (De Stad Gent). Het Pavillon de l'Océan was te Oostende.

23 November : De reizigers worden bericht, dat vanaf 1 januari het vetrek van de treinen niet meer zal gegeven worden door een trompet. De treinen zullen voortrijden bij het eerste gefluit van de treinwachter.

23 November : Het plan van A. Pauli voor het te bouwen Lousbergsgesticht werd goedgekeurd door de gemeenteraad.

1 December : De vermaarde muilentrekker Charles zal op 2 december een vertoning geven in Het Gouden Hoofd op de Kalvermarkt.

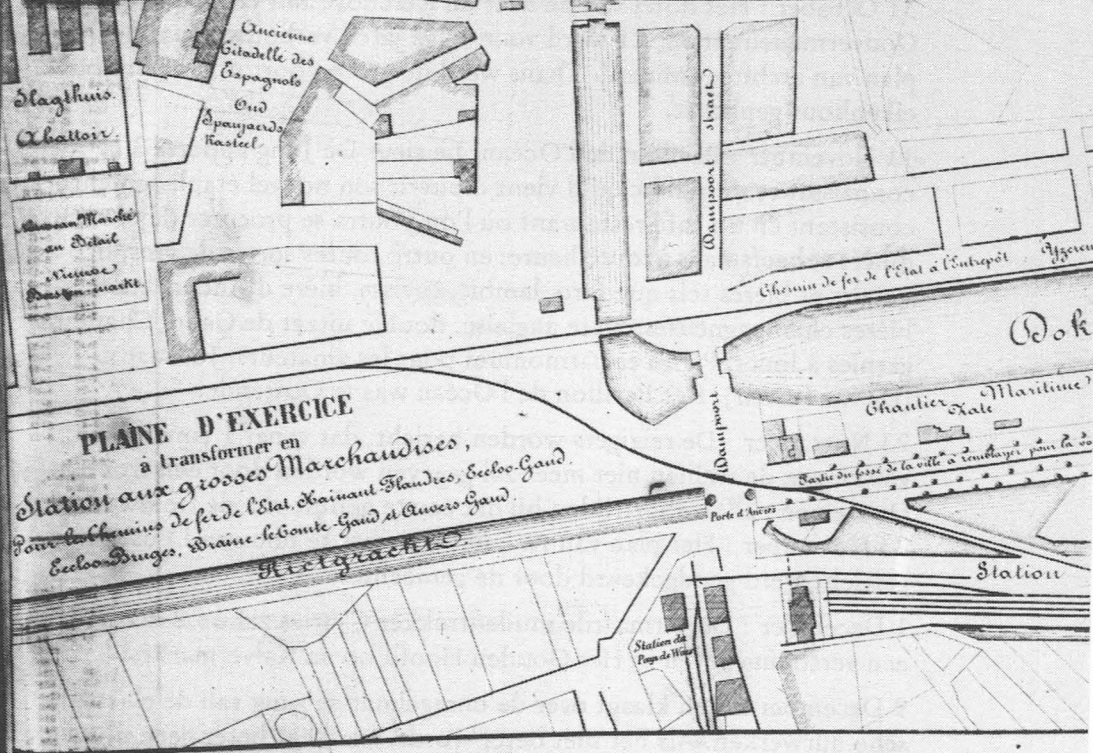
9 December : Men klaagt over de onregelmatige gang van de elektrische uurwerken. Als het niet beter wordt, ware het beter geen uurwerken te hebben.

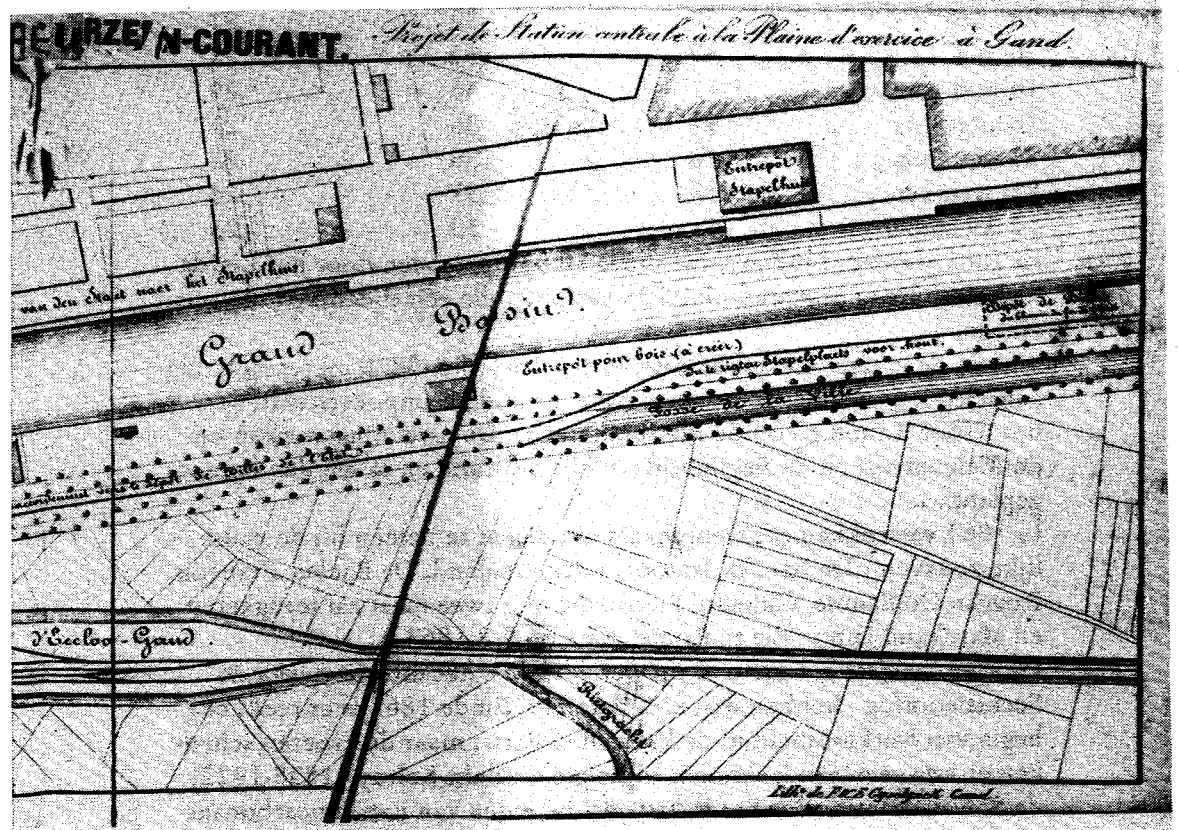
15 December : De bewoners van Rooigem klagen over de slechte toestand van de weg van dit gehucht naar de stad. De hoveniers kunnen er dikwijls niet over. Een verzoekschrift werd naar de gemeenteraad gezonden om de weg te kasseien.

19 December : Het verkeer op de spoorlijn station-stapelhuis neemt meer en meer uitbreiding. De gemeenteraad verzoekt het ministerie van openbare werken een goederenstation op te richten op het Oefenplein aan de nieuwe Veemarkt. Dit terrein is 500 m. lang en ongeveer 100 m. breed. (zie plan).

Ontwerp van Midden-statie op het Exercitie-plein te Gent.

BYVOEGSEL AEN D

Plan van aanleg van een losplaats voor goederen aan de Dampoort.

Op het plan bemerkt men :

- a) het station Land van Waas
- b) het station Gent-Eklo
- c) de verbinding Zuidstation-Stapelhuis
- d) de Rietgracht.

We hebben reeds gezien, dat sommige kranten klaagden over het duur leven. Kijken we even de broodprijzen na. (in centimes)

	Gebuild	Ongebuid	Rogge
6 januari	40	32	21
3 februari	38	30	20
3 maart	37	30	20
31 maart	39	31	20
28 april	39	32	21
26 mei	39	32	21
16 juni	41	33	20
18 augustus	44	36	21
23 september	46	36	25
8 november	45	37	24
12 december	41	33	23

In 1861 werden 3968 gezinnen met 10 068 personen door het Liefdadigheidsbureau gesteund plus 727 gezinnen die een tijdelijke hulp ontvingen.

Wat de openbare werken betreft, in 1861 werden 2870 meter riolering aangelegd, er werden voetpaden gemaakt in de Dampoortstraat, aan het Groot Kanon en op de Elisabethgracht. De niveleringswerken op de Blaizantvest en de Begijnhoflaan zijn voltooid en er werden bomen geplant.

In 1861 vertrokken zes Gentenaars om dienst te nemen bij de pauselijke zouaven : De Baeckx Isidoor, Corijn Amand, De Backer François, Roggen Guillaume, Gillemine Pierre, die nog twee maal zal terugkeren en Marchand Hipp., die te Rome stierf op 9.8.1863.

De voornaamste gebeurtenis op wereldvlak - het uitbreken van de Secessieoorlog - hebben we reeds vermeld. Einde 1861 is er reeds een begin van werkloosheid in de katoenindustrie, maar de kranten schenken er nog geen aandacht aan. In België ontdekt Solvay (1838-1922) de Solvay-reactie voor het industriëel bereiden van natriumcarbonaat (soda).

Zeer moeilijke tijden zijn op komst.

We kunnen nog vermelden dat op 14 december te Windsor Castle prins Albert, Prince-Consort of her most gracious Majesty overleed. Prins Albert was geboren te Rosenau in 1819 en huwde in 1840 met zijn nicht koningin Victoria. Dit huwelijk was vooral het werk van zijn oom koning Leopold I.

M. STEELS